

Particuliere zonneakkers in het buitengebied van de gemeente Lingewaard

Toelichting op de regels voor kleinschalige zonnevelden om te kunnen voorzien in eigen energiegebruik

Inhoud

In dit document wordt een toelichting gegeven op de regels voor zonneakkers. Onder zonneakkers wordt verstaan: kleine zonnenvelden geplaatst op het grondoppervlak (veldopstellingen) welke bijdragen aan een duurzame energieopwekking voor eigen gebruik.

De leeswijze is:

Deel I: Inleiding

Deel II: Toelichting zonneakkers

Deel III: Uitvoering

Deel I: Inleiding

Aanleiding

Voorzien in de eigen energiebehoeften is actueel. Afgelopen jaar zijn er meerdere aanvragen voor kleinschalige zonnenvelden bij de gemeente binnengekomen. Het betrof hier particuliere initiatieven voor de realisatie van kleine zonnenvelden met enkele tientallen tot ongeveer 100 panelen. De wens was om deze panelen door middel van veldopstellingen te realiseren. Het vergunnen van dergelijke veldopstellingen was op basis van de oude regels binnen het bestemmingsplan slechts tijdelijk en met een maximale oppervlakte van 50 m² mogelijk. Dit sluit niet aan bij de stijgende vraag van inwoners (en de actualiteit van de energietransitie) om een bijdrage te leveren aan een energieneutrale omgeving.

Hoofduitgangspunten vanuit duurzaamheids- en landschapsbeleid

De gemeente Lingewaard wil in 2050 klimaatneutraal zijn. Hiermee volgt de gemeente het provinciale energiebeleid. De gemeente Lingewaard heeft zich gecommitteerd aan het Gelders Energieakkoord. De opwek van meer duurzame energie binnen de gemeentegrenzen is een van de speerpunten. De doelstelling voor duurzame energie is 14% in 2020 en 16% in 2023. Zonne-energie kan een belangrijke bijdrage leveren aan het behalen van de doelstelling. In de 'Beleidsnota duurzaamheid 2016-2020' zet de gemeente Lingewaard in op een mix van duurzame energie bestaand uit, zon, wind en biomassa. Voor zonne-energie is het beleid erop gericht om inwoners en bedrijven te stimuleren om initiatieven aan te leveren. Daarnaast hebben zonnepanelen op daken de voorkeur boven zonnepanelen op de grond en wordt gestreefd naar zoveel mogelijk dubbel ruimtegebruik.

Het landschapsbeleid van de gemeente is omschreven in het Landschapsontwikkelingsplan (LOP). In het LOP is ruimtelijk een indeling gemaakt in uiterwaarden, dijkzone, oeverwallen en komgronden. Het landschapsbeleid streeft naar het behouden van de landschappelijke waarden binnen deze kenmerkende gebieden van een rivierenlandschap. Zowel de uiterwaarden als de dijkzone behoren tot het Nationaal Landschap Gelderse Poort. De uiterwaarden zijn bij hoog water belangrijk voor de doorstroming. Kleine zonnenvelden (zonneakkers) zijn daardoor op veel plekken niet mogelijk. Daarnaast vinden we zonneakkers in de uiterwaarden landschappelijk niet wenselijk.

Omdat de dijkzone tevens binnen het Nationaal Landschap Gelderse Poort valt zullen bij de toepassing van zonneakkers in dit gebied de kernkwaliteiten van het Nationale Landschap behouden moeten blijven. Openheid, kleinschaligheid en zichtlijnen vanaf de dijk op (en het behoud van) cultuurhistorische elementen zijn voorbeelden hiervan.

Gestelde randvoorwaarden

De volgende randvoorwaarden zijn het uitgangspunt voor de nieuwe regels:

- De mogelijkheden voor het plaatsen van zonnepanelen binnen de woonbestemming worden eerst benut. Mocht dit niet mogelijk zijn (bijv. door teveel schaduw door bomen) dan kan binnen de agrarische bestemming gezocht worden naar de mogelijkheden. Binnen de woonbestemming heeft plaatsing op het dak de voorkeur boven plaatsing op het grondoppervlak.
- Bij het gebruik van grond met een agrarische bestemming dient de zonneakker aan te sluiten op de woonbestemming.
- De zonneakker wordt gebruikt om uitsluitend te voorzien in eigen energieverbruik.
- In de uiterwaarden en de glastuinbouwgebieden (met uitzondering van extensiveringsgebieden) zijn zonneakkers op agrarische gronden niet toegestaan.
- De zonneakker heeft geen onomkeerbare gevolgen voor het landschap of biodiversiteit.
- De zonneakker heeft geen gevolgen voor de openheid van het gebied.
- De zonneakker tast de kernkwaliteiten van het Nationaal Landschap Gelderse Poort niet aan.
- Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing, waarbij rekening wordt gehouden met de biodiversiteit van het gebied en dat wordt onderbouwd en gevisualiseerd in een terrein-/beplantingsplan.
- De landschappelijke inpassing gebeurt aan de hand van het gebruik van inheemse beplanting.

Waar deze toelichting over gaat:

- *Particuliere zonneakkers*

De realisatie van zonneakkers voor particulieren. Het gaat hierbij om panelen in veldopstellingen die om bepaalde redenen niet of gedeeltelijk niet op gebouwen gerealiseerd kunnen worden.

Waar deze toelichting niet over gaat:

- *Zonneparken:*

Ten aanzien van zonnenvelden groter dan 2 hectare, is er in het buitengebied van de gemeente, een zoekzone nabij NEXTgarden aangewezen. Buiten deze zoekzone zijn grote zonneparken op agrarische gronden beleidsmatig nog niet mogelijk gemaakt.

- *Bestemming agrarische glastuinbouw:*

De toepassing van zonnenvelden gaat niet over gronden met de bestemming 'agrarische glastuinbouw'. Het beleid is erop gericht om op deze gronden geen ontwikkelingen die de glastuinbouw belemmeren toe te staan. Uitzondering hierop is zijn de extensiveringsgebieden.

- *Uiterwaarden:*

De uiterwaarden behoren ook tot het buitengebied van de gemeente. In de uiterwaarden zijn onder andere vanwege landschappelijke waarden zonneakkers niet wenselijk.

- *Bedrijven (ook agrarisch) in het buitengebied*

Bedrijven hebben meer bebouwing en daardoor een groter dakoppervlak. Zonnepanelen op daken zijn hier meer voor de hand liggend.

Deel II: Toelichting regels

Binnen de 2^e herziening van het bestemmingsplan buitengebied Lingewaard is de term 'zonneakker' opgenomen in de bestemming: Agrarisch met waarden - Komgronden; Agrarisch met waarden – Dijkzone; Agrarisch met waarden – Oeverwallen en de bestemming Wonen. Een zonneakker wordt hierbij omschreven als:

Een afgebakend (agrarische) perceel waarop in maximaal één laag zonnepanelen op een zo compact mogelijke wijze worden geplaatst. De plaatsing leidt niet tot een aantasting van de biodiversiteit van het gebied:

De zonneakker wordt zo compact mogelijk gerealiseerd. Met compact wordt bedoeld dat de zonnepanelen zo opgesteld staan dat de tussenruimte tussen de panelen beperkt is. De zonnepanelen worden in één laag opgesteld. Dat betekent dat ze niet boven elkaar geplaatst mogen worden. Hierdoor wordt het kleinschalige karakter van de zonneakker in het landschap behouden. Daarnaast dient de plaatsing van de zonneakker niet leiden tot de aantasting van de biodiversiteit.

De regels die in het bestemmingsplan opgenomen zijn onder de benoemde bestemmingen 'Agrarisch met waarden - Komgronden', 'Agrarisch met waarden – Dijkzone', 'Agrarisch met waarden – Oeverwallen' en 'Wonen' worden hieronder toegelicht. Daarna worden de regels voor de bestemming 'Wonen' toegelicht.

Regels die voorkomen binnen de bestemmingen 'Agrarisch met waarden – Komgronden' 'Agrarisch met waarden – Dijkzone' en 'Agrarisch met waarden – Oeverwallen':

In het grijze vlak staat telkens de regel zoals opgenomen in het bestemmingsplan met daaronder de toelichting.

- De zonneakker grenst aan een bestemmingsvlak 'Wonen', tenzij het landschappelijk aanvaardbaar is hiervan af te wijken:

Particuliere bebouwing in het buitengebied is geclusterd binnen het bestemmingsvlak 'Wonen'. Door de zonneakker direct aansluitend op het bestemmingsvlak 'Wonen' te plaatsen wordt ruimtelijk de bebouwing geclusterd. Echter zijn er situaties denkbaar waarbij het landschappelijk aanvaardbaar is om hiervan af te wijken. Een voorbeeld zou kunnen zijn een ecologische verbindingszone die direct achter het woonperceel langs loopt.

- *Aangetoond is dat het ondoelmatig is om de zonnepanelen binnen het aanwezige bestemmingsvlak 'Wonen' te realiseren (hetzij op het dakvlak, hetzij via een grondopstelling);*

De mogelijkheden binnen de woonbestemming worden eerst benut. Mocht dit niet mogelijk of onwenselijk zijn (bijv. door teveel schaduw door bomen) dan kan binnen de agrarische bestemming gezocht worden naar de mogelijkheden. Binnen de woonbestemming heeft plaatsing op het dak de voorkeur boven plaatsing op de grond.

- *Aangetoond is dat de zonnepanelen zijn bestemd om te voorzien in de energiebehoefte van het eigen perceel;*

De zonneakker wordt gebruikt om uitsluitend te voorzien in eigen energieverbruik. De aanvrager zal bij aanvraag aannemelijk moeten maken dat de grootte van de zonneakker past bij het energieverbruik van de woonbestemming. Dit kan bijvoorbeeld aan de hand van een energierekening.

- *Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing, waarbij rekening wordt gehouden met de biodiversiteit van het gebied en dat wordt onderbouwd en gevisualiseerd in een terrein-/beplantingsplan;*

Met een zorgvuldige landschappelijke inpassing wordt bedoeld dat de zonneakker opgenomen wordt in het landschap. Hierdoor vindt zo min mogelijk aantasting van gebiedswaarden plaats en wordt de biodiversiteit niet aangetast. Door bijvoorbeeld het gebruik van heggen of struweel kan een zonneakker in veel gevallen op een waardevolle landschappelijke manier in het landschap worden geplaatst. Deze landschappelijke inpassing gebeurt aan de hand van het gebruik van inheemse beplanting. Voor zonneakkers binnen een agrarische bestemming is het aanleveren van een inrichtingsplan waaruit de landschappelijke inpassing blijkt, verplicht. Voor zonneakkers binnen de woonbestemming wordt landschappelijke inpassing als wenselijk gezien maar is het aanleveren van een inrichtingsplan niet verplicht.

Onder landschappelijke inpassing wordt ook verstaan de kleurstelling van de zonneakker. Te felle kleuren van panelen of installatie passen niet in het landschap. Hetzelfde geldt bijvoorbeeld voor een hekwerk rondom een zonneakker. In de basis is het plaatsen van hekwerk geen probleem mits het hekwerk een natuurlijke en landschappelijk uitstraling heeft. Dit hekwerk moet een open karakter hebben om met name kleine dieren de mogelijkheid te geven om zich te kunnen verplaatsen. Dit is belangrijk voor het behoud van de biodiversiteit van het gebied. Een goed voorbeeld is bijvoorbeeld een hekwerk van houten palen in combinatie met schapengaas of een schapenhek.

Voor de Dijkzone geldt tevens dat bij de zorgvuldige landschappelijke inpassing de waarden van het Nationaal Landschap Gelderse Poort behouden moeten blijven.

- *De zonneakker heeft een totaal oppervlakte van maximaal 250 m²;*

De maximale oppervlakte van de zonneakker bedraagt 250 m². We gaan er vanuit dat met een maximale oppervlakte van 250 m² de meeste particuliere initiatieven, mits voldaan aan de voorwaarden, kunnen worden gerealiseerd. Mede door de koppeling aan het eigen energieverbruik is de verwachting dat nagenoeg alle huishoudens minder oppervlakte aan zonnepanelen nodig hebben dan het maximum van 250m².

- *De zonnepanelen hebben een maximale hoogte van 2,10 meter;*

De hoogte van de zonneakker, inclusief constructie, is maximaal 2,10 meter. Bij de realisatie van een groot zonneveld binnen de gemeente is eerder een hoogte van 2,06 meter aangehouden. Een maximale hoogte van 2,10 meter sluit hier dan ook bij aan.

In de komgronden en in de dijkzone wordt specifieker (dan in de meer besloten oeverwallen) getoetst op behoud van openheid en zichtlijnen. De maximale hoogte van de zonneakker (2,10 meter) is hier ook van toepassing maar alleen wanneer de landschappelijke waarden van openheid en zichtlijnen niet worden beperkt. Mocht blijken dat de landschappelijke waarden openheid en zichtlijnen aangetast worden, dan dient een lagere passende hoogte aangehouden te worden om verstoring van deze waarden te voorkomen.

- *Zonnepanelen worden op een constructie geplaatst, die eenvoudig verwijderd kan worden;*

Door zonnepanelen op constructies te plaatsen, welke eenvoudig verwijderd kunnen worden, zal de impact op de bodem minder groot zijn. Daarnaast zal bij verwijdering geen tot een minimale fundering uit de bodem verwijderd moeten worden. Een voorbeeld van een constructie welke eenvoudig verwijderd kan worden is een constructie opgebouwd uit schroefpalen welke in de grond worden gedraaid.

- *De toename van verhard oppervlak door constructies is gering;*

Toename van verhard oppervlak door constructies, is landschappelijk gezien niet wenselijk. Voorwaarde is dat de constructie nagenoeg geen verhard oppervlakte bewerkstelligt. We accepteren bijvoorbeeld geen zonneakkers die op betonplaten in het landschap worden geplaatst.

Voldoet niet aan de regel

Voldoet wel aan de regel

- *De afstand van de zonneakker tot het aangrenzende perceel bedraagt minimaal 2 meter, tenzij het landschappelijk aanvaardbaar is hiervan af te wijken;*

De afstand van de zonneakker tot de perceelgrens is minimaal 2 meter. Uitzondering hierop is het aangrenzende perceel met een woonbestemming waartoe de zonneakker behoort. Hier dient de zonneakker direct tegen of over de perceelgrens te worden geplaatst. Landschappelijk kan er een reden zijn om af te wijken van de minimaal 2 meter regel.

- *Er vindt geen onevenredige aantasting plaats van in de omgeving aanwezige functies en waarden;*

De toepassing van de zonneakker veroorzaakt geen onevenredige aantasting van in de omgeving aanwezige functies en waarden. Dit kan bijvoorbeeld gaan over functies van omliggende percelen maar kan ook gaan over landschap en biodiversiteit. Voor biodiversiteit houdt dit in dat deze minimaal behouden moet blijven. Door een zorgvuldige landschappelijke inpassing kunnen negatieve effecten opgevangen worden. Ook waarden van de bodem en van het Nationaal Landschap Gelderse Poort mogen niet onevenredig aangetast worden.

- *Er vindt geen onevenredige aantasting plaats van de belangen van eigenaren en gebruikers van omliggende gronden;*

Het is van belang om bij de realisatie van zonneakker na te denken over de consequentie van de zonneakker voor de omgeving. Het is namelijk niet toegestaan om de belangen van eigenaren en gebruikers van omliggende gronden onevenredig aan te tasten.

Regels die voorkomen binnen de bestemmingen 'Wonen'

In de grijze vlakken staan de regels zoals opgenomen in het bestemmingsplan met daaronder de toelichting.

- *De zonnepanelen hebben een maximale hoogte van 210 cm;*

De hoogte van de zonneakkers, inclusief constructie, is maximaal 2,10 meter.

- *De zonneakker heeft een totaal oppervlakte van maximaal 250 m²;*

Deze oppervlakte van 250m² moet voldoende zijn om binnen de bestemming 'Wonen' een zonneakker te plaatsen welke voorziet uitsluitend in de energiebehoefte van het perceel.

Deel III: Uitvoering

Door de aanvrager van zonneakker zullen de volgende stappen moeten worden genomen:

- *Stap 1: Idee verkennen*

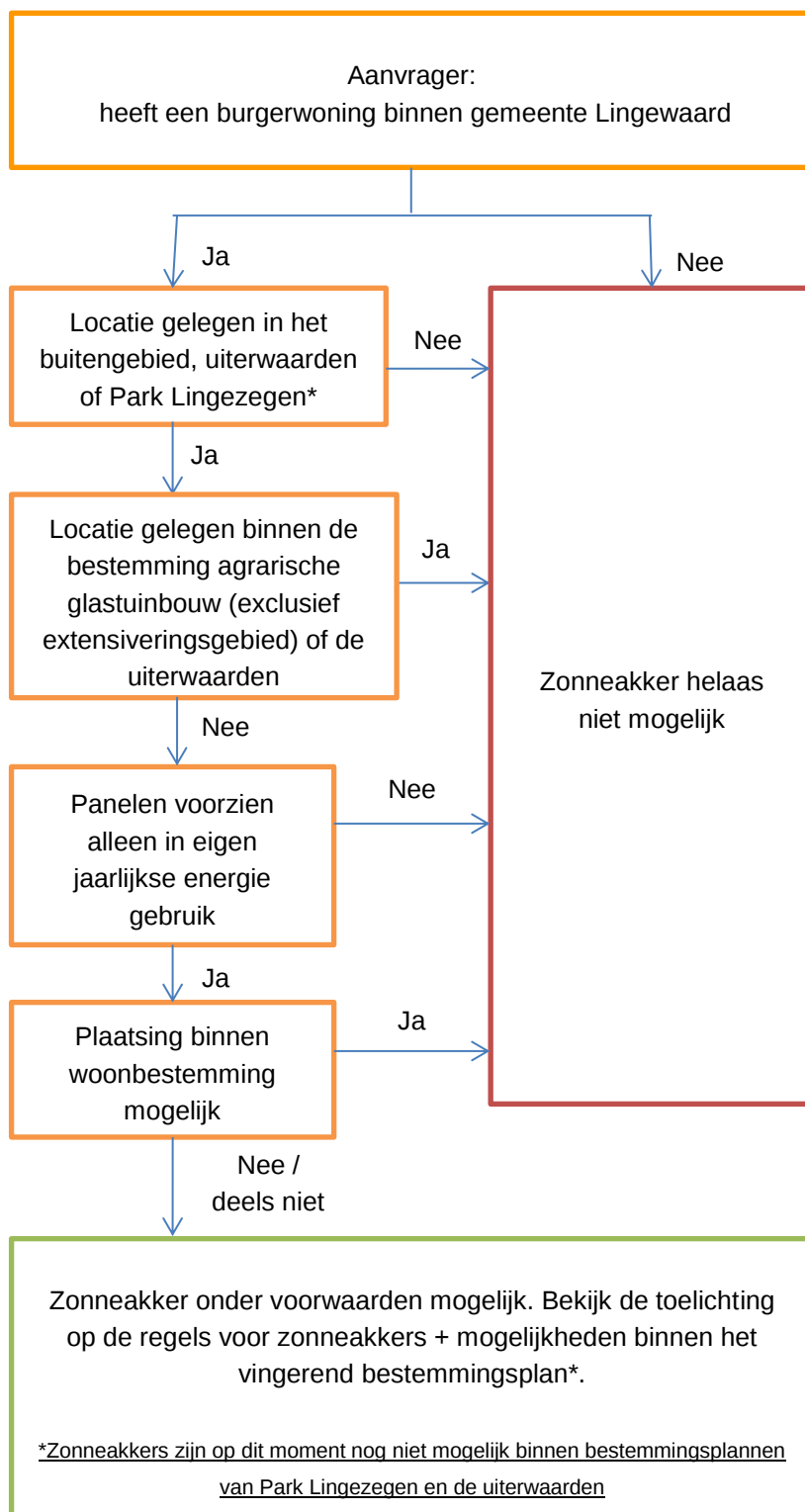
Aanvrager wil graag zonnepanelen door middel van veldopstellingen plaatsen. De mogelijkheden kunnen bekeken worden in het beslisschema (fig. 1). Wanneer de uitkomst is dat de aanvrager een zonneakker aan kan leggen dan kan de aanvrager de voorwaarden voor zonneakkers raadplegen.

- *Stap 2: Opstellen plan met energieadvies*

Aan de hand van de voorwaarden bereidt de initiatiefnemer de aanvraag voor. Wij adviseren om voorafgaand aan het opstellen van het plan advies over het eigen energieverbruik bij een onafhankelijke energieadviseur in te winnen. Eerste aanspreekpunt hiervoor is het energieloket van de gemeente Lingewaard. Het energieloket kan vrijblijvend meer informatie geven over energiebesparende maatregelen. Het plan moet voldoet aan een landschappelijke inpassing, waarbij rekening wordt gehouden met de biodiversiteit van het gebied en dat (wanneer verplicht) wordt onderbouwd en gevisualiseerd in een terrein-/ beplantingsplan. Mochten er vooraf vragen zijn over de landschappelijke inpassing dan kan de gemeente hierin adviseren.

- *Stap 3: Aanvraag ODRA*

De aanvrager dient het plan in bij de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA). De ODRA toetst aan de voorwaarden. De gemeente zal de landschappelijke inpassing (wanneer verplicht) beoordelen.

Figuur 1: Beslisschema zonneakkers